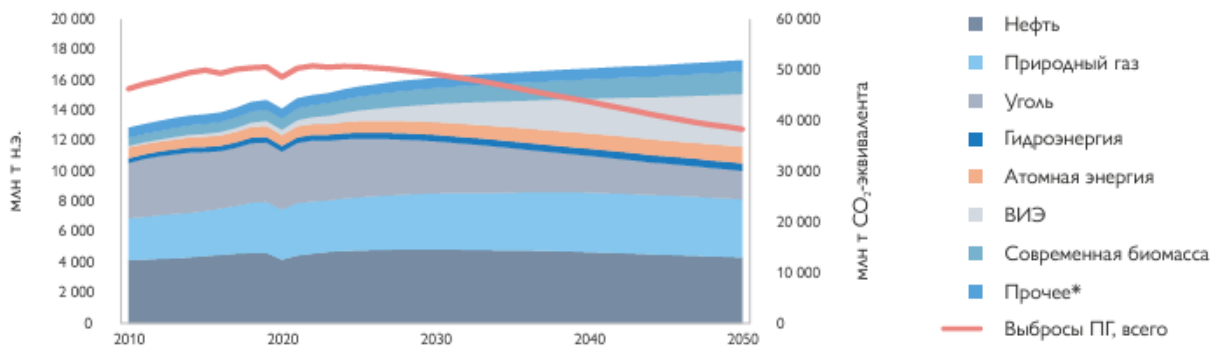

Шикі мұнай – өсім тенденциясы

Қысқаша мазмұндама

Мұнай өндіру және оны болжау әлемдік энергетикадағы мұнайдың үстем жағдайына байланысты бүкіл әлемдегі басты тақырыптардың бірі болып қала береді. [KAZENERGY 2023 жылғы Ұлттық энергетикалық баяндамасының](#) төмендегі кестесіне сәйкес, мұнай әлі де энергияның негізгі көзі болып табылады. Төмендегі диаграмма «жасыл» [таза/жаңартылатын] энергияны пайдаланудың тұрақты өсуін көрсетеді, бірақ дәстүрлі және таза энергия көздері арасындағы алшақтық әлі де маңызды.

Рисунок 1.1 Мировой спрос на первичные энергоресурсы и выбросы ПГ: сценарий «Переломный этап»

Примечания: *Включает традиционную биомассу, твердые отходы, тепло окружающей среды, а также чистый оборот электроэнергии, водорода и тепловой энергии.

Источник: S&P Global Commodity Insights.

© 2023 S&P Global.

Дереккөз: 2023 жылғы Ұлттық энергетикалық баяндама

Мұнай энергияның негізгі көзі болғандықтан, мұнай өндіру болжамдарының маңыздылығын асыра бағалау қиын. Мұнайға сұраныс пен ұсыныстың тепе-теңдігі әлемдік экономика үшін өте маңызды, өйткені ол кез-келген өнімнің немесе қызметтің маңызды құрамдас бөлігі болып табылатын энергия бағасына тікелей әсер етеді. Сұраныс пен ұсыныстың тепе-теңдігіне тек экономикалық факторлар ғана емес, сонымен қатар қоршаған ортаның геосаяси және экологиялық факторлары да әсер ететінін ұмытпаған жөн. Осы аналитикалық мақалада біз беделді көздерден мұнай өндіру бойынша болжамдарды қарастырып, осы болжамдарды қандай факторлар бұзуы мүмкін екендігі туралы ақпаратпен бөліскіміз келеді.

Аналитикалық мақала, әсіресе, біздің еліміз үшін өзекті, өйткені мұнай экспорты Қазақстан экономикасын дамытудың негізгі факторларының бірі болып табылады. [Қазақстанның Ұлттық статистика бюросының](#) мәліметі бойынша, бүгінгі таңда мұнай еліміздің ең ірі экспорт көзі болып табылады. 2024 жылғы қаңтар-мамыр айларында Қазақстан экспортының жалпы көлемінде битуминозды минералдардан алынған шикі мұнай мен мұнай өнімдерінің үлесі 56,4%-н құрады. Бұл ретте сұраныс пен ұсыныстың

жаһандық тепе-теңдігі үшін негізгі үрдістер мен тәуекелдерді түсіну біздің еліміз үшін негізгі стратегиялық мәселелердің бірі болып табылады.

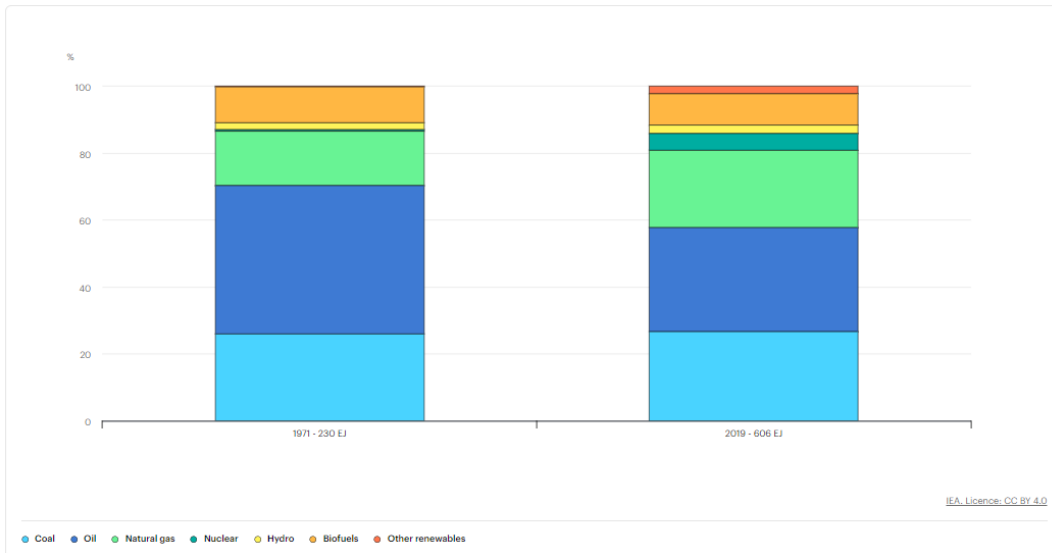
Экспорт из Казахстана 32463,6 млн. долларов США

Дереккөз: Қазақстанның Ұлттық статистика бюросы.

Жаһандық тенденциялар мен болжамдар

Мұнай әлі де абсолютті түрде әлемдік энергетикалық теңгерімдегі ең үлкен энергия көзі болып саналса да, әлемдік энергетикадағы мұнайдың басым жағдайы нашарлауы мүмкін деген белгілер бар. Халықаралық энергетикалық агенттіктің мәліметі бойынша, 1971-2019 жылдар аралығында энергиямен қамтамасыз етудің жалпы әлемдік көлемі 2,6 есе өсті [230 ЭДЖ-ден 606 ЭДЖ-ге дейін] және оның құрылымы айтарлықтай өзгерді. 1971-2010 жылдар аралығында ЖЭС-тің жалпы көлеміндегі мұнай үлесі 44% - дан 31%-ға дейін төмендеді. Бұл тенденция қазба отындарының қоршаған ортаға теріс әсері туралы алаңдаушылықпен түсіндіріледі. Нәтижесінде дамыған елдер [Қытай - таза энергетикаға белсенді инвестиция салатын экономикасы дамып келе жатқан жалғыз ел] таза энергия көздерін дамытуға үлкен мөлшерлемелер жасай бастады. 2024 жылы «жасыл» энергетика технологиялары мен инфрақұрылымына жаһандық инвестициялар [2 трлн долларға](#) жетеді деп күтілуде, бұл қазба отынының құнынан екі есе көп.

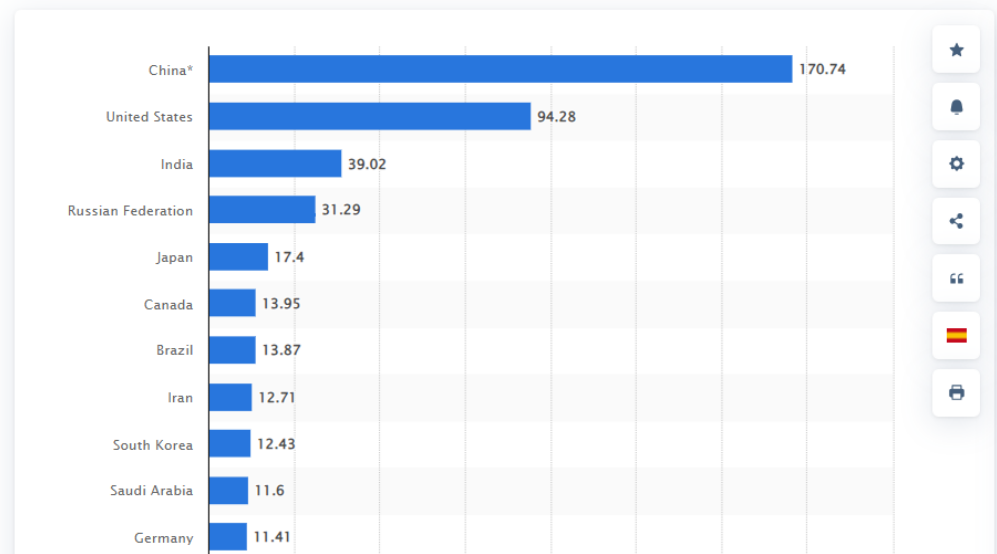

Дереккөз: iea.org

Америка Құрама Штаттары мен Қытай әлемдегі ең ірі екі экономика және энергияның жетекші екі тұтынушысы болып табылады. Осы екі алпауыт державаның жиынтық тұтынуы 2023 жылы 265 эксаджоульді құрады, бұл жалпы әлемдік тұтынудың 43% құрайды. Екі ел де энергетикалық балансты әртараптандыруды маңызды стратегиялық басымдықтар ретінде мойындайды. 2022 жылдың 16 тамызында Джозеф Байден қол қойған АҚШ-тың Инфляцияны төмендету туралы Заңында таза энергетикаға әр түрлі салық жеңілдіктері, сондай-ақ таза энергияны қаржыландыру бағдарламасы қарастырылған. 2011 жылдан бастап Қытайда жаңартылатын энергия көздерін пайдалану көлемі [геометриялық прогрессияда өсті](#) және бұл секірісті Үкіметтің әртүрлі ынталандырулары да қолдады. Әлемдегі ең ірі екі энергия тұтынушының таза энергия көздеріне ауысуы мұнайдың әлемдік энергетикалық тепе-теңдіктегі үстем жағдайын сақтауға тұрақты кедергі болып табылады. Осылайша, әлемдік энергетикалық баланстағы мұнайдың үлесі келесі онжылдықта тұрақты түрде төмендей беруі әбден мүмкін.

Primary energy consumption worldwide in 2023, by country

(in exajoules)

Дереккөз: [statista.com](https://www.statista.com)

Екінші жағынан, әлемдік энергетикалық теңгерімдегі мұнайдың салыстырмалы үлесін жоғалту оған деген сұраныс абсолютті түрде өспейді дегенді білдірмейді. Дамыған елдер мен Қытайдың әлемдік энергетикалық теңгерімді әртараптандыруға бағытталған күш-жігеріне қарамастан, әлемдік мұнай өндірісі [1998 жылы күніне 73 миллион баррельден](#) 2023 жылға қарай 96,4 миллионға дейін өсті, жылдық өсу қарқыны [CAGR] 1,12% құрады. Сол кезеңде әлемдік ЖІӨ [шамамен 31,8 трлн доллардан 100,9 трлн долларға дейін](#) өсті, бұл орташа жылдық өсім 4,73% құрайды.

Соңғы ширек ғасырда әлемдік мұнай өндіру әлемдік ЖІӨ-нің өсуінен және «жасыл» энергетикаға инвестициялардың өсу қарқынының жеделдеуінен едәуір артта қалғанын ескере отырып, мұнай өндіру ұзақ мерзімді перспективада ЖІӨ-нің нақты өсуіне жақын болуы екіталай. Осылайша, алдағы бірнеше онжылдықтардағы әлемдік ЖІӨ болжамын пайдалану әлемдік мұнай өндіруді болжау үшін орынсыз негіз бола алады.

ЖІӨ өсуінің екі негізгі факторы бар - бұл халықтың өсуі және еңбек өнімділігі. 1998-2023 жылдар аралығында әлем халқы шамамен 6 миллиардтан 8 миллиардқа дейін өсті, бұл жылдық көрсеткіш бойынша 1,16% құрайды. Жер халқының өсуі мен әлемдік мұнай өндірісі арасында тығыз байланыс бар сияқты, бұл өте орынды. Біріккен Ұлттар Ұйымының мәліметі бойынша, 2050 жылға қарай жер халқының саны 9,8 миллиард адамға жетеді деп болжануда. Осы ақпаратпен біз келесі ширек ғасырдағы халықтың болжамды орташа өсімі шамамен 0,75% құрайды деп есептей аламыз. Осылайша, шикі мұнай өндірісі шамамен бірдей қарқынмен өседі деп күтуге болады. Бұл жеңілдетілген тәсіл, өйткені әлемдік энергетикалық тепе-теңдікке әсер ететін көптеген айнымалылар мен шектеулер бар. Екінші жағынан, соңғы бірнеше онжылдықтар осы оң және теріс

факторлардың барлығы бір-бірін өтейтінін көрсетті, бұл мұнай өндіру мен халықтың өсуі арасындағы күшті корреляцияға әкеледі.

Сондай-ақ әлем халқының өсуі мұнайға деген сұраныстың одан әрі өсуіне әкелуі мүмкін деп санаймыз, өйткені бүкіл әлем бойынша таза энергияның таралу қарқыны біркелкі болмайды. Жоғарыда айтқанымыздай, негізінен дамыған елдер ғана таза энергия көздеріне белсенді түрде инвестиция салады. Қытайдан басқа, дамушы елдер таза энергияға аз үміт артады. Дүниежүзілік экономикалық форумның мәліметтері бойынша, дамыған елдер экологиялық таза энергетикаға жұмсалатын барлық мемлекеттік шығындардың 93% - приходится құрайды. Сонымен қатар, дамушы елдердегі халықтың өсуі дамығандарға қарағанда [айтарлықтай жылдам](#).

Мұнай өндіру қарқынжылығының қосымша катализаторлары

Халық өсуінің ең айқын қозғаушы күшінен басқа, мұнай өндіруге қолайлы факторлар да бар. Соңғы бірнеше жылда генеративті жасанды интеллект [ЖИ] мүмкіндіктерінің пайда болуы Amazon, Microsoft, Google, Tesla және Meta сияқты ең ірі американдық технологиялық алпауыттар арасындағы нақты технологиялық соғысты бастады. Бұл корпорациялар алдағы онжылдықта үлкен тілдік модельдерді оқыту үшін есептеу қуатын кеңейту үшін бүкіл әлем бойынша деректер орталықтарын салуға жүздеген миллиард доллар инвестициялауды жоспарлап отыр. [Bloomberg](#) мәліметтері бойынша, Amazon алдағы 15 жылда деректер орталықтарына 150 миллиард долларға дейін инвестиция салуды жоспарлап отыр. Amazon-ның жасанды интеллект бәсекелестері артта қалғысы келмейді, сондықтан бірнеше басқа корпорациялардың алдағы бірнеше онжылдықта деректер орталықтарының инфрақұрылымын кеңейту бойынша агрессивті жоспарлары бар. [Goldman Sachs](#) мәліметтері бойынша және деректер орталықтарындағы электр энергиясына сұранысты 160%-ға арттыруы мүмкін. Дегенмен, тенденция ұзақ мерзімді болып табылады және деректер орталықтарындағы ЖИ революциясы энергияға, сондай-ақ мұнайға сұранысты арттыратын айқын қолайлы фактор болып табылады.

Сонымен қатар таза энергия көздерін енгізу жедел процесс емес екенін түсіну маңызды. Алғашқы диаграммалардың бірінде көргеніміздей, әлемдік энергетикалық теңгерімдегі жаңартылатын энергия көздерінің үлесі баяу өсуде. Мұнай мен газ сияқты дәстүрлі энергия көздерінің тарихы жүз жылдан асады, бұл саланың жетілуін және жаһандық жеткізу тізбегінің жоғары тиімділігін білдіреді. Екінші жағынан, таза энергия әлдеқайда жас және материалдарды іздеу және жеткізу тізбегінің тиімсіздігі сияқты үлкен кедергілерге тап болады. Электромобильдер сияқты кейбір таза энергетикалық салалар үшін батареялардың ұзақ өмір сүруіне және оларды тұтынушылар үшін ауыстыру құнына қатысты белгісіздік деңгейі әлі де айтарлықтай. Мысалы, Bank of America сарапшылары [жақында](#) 2030 жылға қарай АҚШ-тағы электромобильдердің ену көрсеткіштерін төмендету бойынша қайта қарауымен [бөлісті](#).

Мұнай өндіру деңгейі туралы сөйлескен кезде геосаяси факторлар да өте маңызды. Соңғы бірнеше жылдағы геосаяси шиеленістің күшеюіне байланысты оқиғалар, соның ішінде Ресей, Иран және Венесуэла сияқты мұнайға бай елдерде де мұнай бағасы мен өндіріс деңгейіне айтарлықтай әсер етеді. Санкциялар мен қақтығыстар осы елдердегі өндіріс көлемін шектейді, бұл бағаның құбылмалылығына және әлемдік сауда құрылымының өзгеруіне әкелетін жеткізілім белгісіздігін тудырады. Тұрақты шиеленістер геосаясат пен энергия өндірісі арасындағы терең байланысты көрсете отырып, мұнай нарықтарына әсер етуді жалғастыруда.

Соңғысы, бірақ кем дегенде, «Мұнай өндіру шыңының теориясы» деп аталатын маңызды теориялық аспект бар. Мұнайдың шыңы теориясы әлемдік мұнай өндірісі ақыр соңында максималды деңгейге жетеді, содан кейін өндіріс төмендей бастайды деп болжайды. Тұжырымдама қарқын алған сайын, болашақ мұнай тапшылығы туралы алаңдаушылық одан әрі сұранысты ынталандыруы мүмкін. Баламалы энергия көздерін пайдалану өскен сайын, мұнай өндірудің шыңына жақындау немесе асып кету идеясы елдер мен компанияларды қол жетімді болған кезде қауіпсіз мұнай жеткізілімін қамтамасыз етуге итермелеуі мүмкін. Бұл көрінетін тапшылық қысқа және орта мерзімді перспективада мұнайға деген сұранысты қолдауы немесе тіпті, арттыруы мүмкін, өйткені өнеркәсіп пен үкіметтер қолданыстағы мұнай кен орындарының қызмет ету мерзімін ұзарту үшін тау-кен технологияларына инвестиция салады.

Беделді көздерден мұнайға сұраныстың болжамдары

ОПЕК есебінде келтірілген мұнайға әлемдік сұраныс дамушы елдердегі мұнайға тұрақты сұраныс төмендегі кестеде ЭЫДҰ [OECD] ретінде жіктелген дамыған елдердің таза энергияны пайдалануының әсерін өтейді деген пікірді растайды. Жалпы, ОПЕК мұнайға әлемдік сұраныс 2020 жылы тәулігіне 90,7 млн баррельден 2045 жылға қарай тәулігіне 109,1 млн баррельге дейін өседі деп күтеді, бұл ретте орташа жылдық өсім 0,74%-н құрайды. Бұл жоғарыда айтылған алдағы онжылдықтардағы халықтың болжамды өсуімен жақсы сәйкес келеді.

	2019	2020	2025	2030	2035	2040	2045	Growth 2019-2045
OECD Americas	25.6	23.3	25.7	24.8	23.1	21.2	19.3	-6.3
OECD Europe	14.3	12.6	13.7	12.9	12.0	11.1	10.2	-4.1
OECD Asia Oceania	7.9	7.1	7.4	6.9	6.4	5.8	5.2	-2.7
OECD	47.9	43.0	46.8	44.6	41.5	38.0	34.8	-13.1
Latin America	6.2	5.8	6.6	7.1	7.4	7.6	7.9	1.6
Middle East & Africa	4.3	3.9	4.8	5.5	6.2	6.9	7.6	3.3
India	4.8	4.3	5.8	7.2	8.6	9.9	11.1	6.3
China	13.1	12.1	14.4	15.5	16.2	16.7	17.1	4.0
Other Asia	9.0	8.5	9.9	10.9	11.7	12.4	13.0	3.9
OPEC	8.7	8.2	9.5	10.5	11.3	11.7	11.7	3.0
Russia	3.6	3.2	3.7	3.8	3.8	3.8	3.7	0.1
Other Eurasia	2.0	1.8	2.1	2.2	2.3	2.3	2.3	0.2
Non-OECD	51.8	47.8	56.9	62.6	67.4	71.2	74.3	22.5
World	99.7	90.7	103.7	107.2	108.9	109.3	109.1	9.4

Дереккөз: ОПЕК

Тағы бір беделді дереккөз, S&P Global, ОПЕК-ке қарағанда біршама консервативті, бірақ сонымен бірге әлемдік мұнайға деген сұраныстың тұрақты өсуін болжайды. Дереккөз әлемдік сұраныс 2030 жылға қарай тәулігіне 109,6 миллион баррельге жетеді және 2050 жылға дейін тәулігіне 100 миллион баррельден тұрақты түрде асады деп болжайды. Бұл болжам KAZENERGY компаниясының 2023 жылғы Ұлттық энергетикалық баяндамасында жарияланды.

Қазақстанның мұнай саласы

Мақаланың кіріспе бөлімінде айтқанымыздай, шикі мұнай өндіру және оны одан әрі экспорттау біздің ел экономикасының негізі болып табылады. 2023 жылы біздің елімізде [90 миллион тоннаға](#) жуық мұнай өндірілді. Осы көлемнен 70,5 млн тонна мұнай экспортталды, ал қалғаны ішкі нарыққа жеткізілді.

Теңішевройл [ТШО] Қазақстан саласында үстемдік етеді және оның мұнай өндірудің жалпы көлемі 2023 жылға қарай елдегі мұнай өндірудің жалпы көлемінің 32%-н құрайды. ТШО-дан басқа, өнімді бөлу туралы келісімдер аясында жұмыс істейтін тағы екі ірі ойыншы бар, мысалы Норт Каспиан Оперейтинг Компани [НКОК] және Қарашығанақ Петролиум Оперейтинг [КПО].

Осы үш алыптың елдегі жалпы өндірістегі жиынтық үлесі 66% құрайды. «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ [ҚМГ] мемлекеттік компаниясы жоғарыда аталған ӨБК-дегі үлестерді ғана емес, сонымен қатар «Өзенмұнайгаз» [ӨМГ] және «Ембімұнайгаз» [ЕМГ] сияқты ірі өндірушілердегі 100% үлесті иеленетін маңызды ойыншы болып табылады. ҚМГ де

Маңғыстаумұнайгаз [ММГ], Қаражанбасмұнай [КБМ] және Қазгермұнай сияқты топ-10 өндірушілерден тұратын бірнеше басқа компанияларда ірі үлестерге ие.

Добыча			Транспортировка			Переработка		
Добычающая компания	Доля участия КМГ, %	Добыча в 2022 г., млн т (доля КМГ)	Актив	Доля участия КМГ, %	Транспортировка в 2022 г., млн т (доля КМГ)	НПЗ	Доля участия КМГ, %	Объем переработки в 2022 г., млн т (доля КМГ)
Производственные активы			Нефтепровод			Основные НПЗ		
Озенмұнайгаз	100	5,1	КТО	90	40,7	Атырауский НПЗ	100	5,2
Эмба мұнайгаз	100	2,6	ККТ	50	9,6	Павлодарский НХЗ	100	5,5
Мангистаумұнайгаз	50	3,0	МұнайТас	51	2,9	ПКОП	50	3,1
Қазгермұнай	50	0,7	КТК	21	12,2	Мини-НПЗ		
Қаражанбасмұнай	50	1,1	Морской флот			Caspi Bitum	50	0,5
ПетроҚазақстан	33	0,6	Казмортрансфлот	100				
Қазақойл Ақтобе	50	0,3	Каспийское море		0,6			
Қазақтұрқмұнай	100	0,4						
Урихтай Оперейтинг	100	0,04						
Мега-проекты								
Тенгизшевройл	20	5,8						
КМГ Кашаган	17	1,4						
КМГ Қарақашанак	10	1,0						

Дереккөз: Ұлттық энергетикалық есеп 2023

Төмендегі кестеден 2035 жылға қарай мұнай өндірісінің жылдық мәнде шамамен - 0,8%-ға төмендеуі күтілетінін көреміз, бұл алаңдаушылық белгісі. ТШО-бұл өндіріс көлемінің өсуін қамтамасыз ететін жалғыз үздік 10 ойыншы. Бұл таңқаларлық емес сияқты, өйткені компания болашақ өсу жобасын / 46,7 миллиард долларлық сағалық қысымды басқару жобасын [FGP/WRMP] жүзеге асыра отырып, дамуға қомақты қаражат салады. Жоба ТШО өндірісін жылына 12 млн тоннаға арттыруға мүмкіндік береді.

Компания	Прогноз		CAGR
	2024, млн тон	2035, млн тон	
ТШО	29,0	36,3	2,1%
НКОК*	19,4	16,5	-1,5%
КПО	10,9	9,3	-1,4%
ММГ	6,2	4,1	-3,7%
ОМГ	5,3	4,8	-0,9%
СНПС-Ақтобемұнайгаз	2,9	1,5	-5,5%
ЭМГ	2,8	2,0	-2,8%
КБМ	2,2	1,2	-5,4%
Қазгермұнай	1,0	0,0	-100%
Каспий нефть	0,8	0,3	-9,7%
Прочие компании	9,2	5,7	-4,2%
Итого	89,6	81,7	-0,8%

*Добыча нефти только от проектов 1 вста и Phase 2

Дереккөз: EХia аналитикалық платформасының деректері негізінде құрастырылған

Тағы бір алаңдатарлық белгі - 2023 жылғы Ұлттық энергетикалық баяндамада жарияланған S&P Global Commodity Insights болжамы, онда 2035 жылдан кейін

Қазақстанда мұнай өндірудің күрт төмендеуі, тіпті ең қолайлы сценарий кезінде де болжанады. Талдаудың алдыңғы абзацтарынан көргеніміздей, мұнайға әлемдік сұраныс алдағы бірнеше онжылдықта артуы мүмкін. Егер Қазақстанда мұнай өндіру кері бағытта жүрсе, бұл біздің еліміз әлемдік энергетика саласында өзінің бәсекелестік артықшылықтарын жоғалтып жатқанын білдіреді, бұл алаңдатарлық үрдіс болып табылады.

Рисунок 5.3 Прогноз добычи нефти в Казахстане при разных сценариях (млн т)

Источник: S&P Global Commodity Insights (Перспективы экспорта нефти в Евразии).

© 2023 S&P Global.

Дереккөз: 2023 жылғы Ұлттық энергетикалық баяндама.

2014-2021 жылдар аралығында мұнай бағасының бірнеше жыл төмен болуы мұнай экспорттаушы елдер үшін жаһандық проблемаға айналды, бұл жаңа кен орындарын барлауға инвестициялардың азаюына әкелді. Алайда, мұнай бағасы геосаяси оқиғаларға және COVID-19 пандемиясынан кейін әлемдік экономиканың қалпына келуіне байланысты оң серпінді көрсетіп отырғандықтан, мұнай бағасының ағымдағы қолайлы конъюнктурасы Қазақстан сияқты мұнайға бай мемлекеттерге барлау мен игеруге инвестициялар үшін ресурстар жинақтауға мүмкіндік береді деп есептейміз.

Ағымдағы қолайлы мұнай бағасын тиімді пайдаланудан басқа, тиісті ынталандырулар енгізілсе, сала өркендеуі мүмкін. Үкімет тарапынан қолдау саясаты Қазақстанның мұнай-газ саласына инвестициялар үшін тартымдылығын сөзсіз арттырады. Бұған салық жеңілдіктері, жеңілдетілген реттеу процестері және ұзақ мерзімді инвестицияларға сенімділікті қамтамасыз ететін тұрақты құқықтық база кіруі мүмкін. Үкіметке тәуелді факторлардың ішінде елдегі салықтық реттеудің болжамдылығы мен тұрақтылығы инвесторлар үшін өте маңызды. Салық саясаты ұзақ мерзімді перспективада болжамды және дәйекті болған кезде, инвесторлар күтпеген шығындар немесе заңнамадағы өзгерістер қаупі аз екеніне сенімді болуы мүмкін.

Барлау мен өндірудің максималды тиімділігін қамтамасыз ету үшін технологияға салынған инвестициялар инвестицияланған капиталдан барынша пайда алудың негізі болып табылады. Инвестицияланған капиталдың максималды кірісін қамтамасыз етуде сенімді нәтиже көрсетпестен, тиімді шарттармен капиталды тарту қиын болады. Капитал-бұл тапшы ресурс және әлемдегі барлық компаниялар осы ресурс үшін бәсекелеседі. Біз Google сияқты компаниялар [ROIC] 35% roi алатын әлемде өмір сүріп жатырмыз, яғни мұнай компаниялары капитал үшін бәсекеге түсу үшін өте үнемді және тиімді болуы керек.

Сондықтан ресурстарды бөлуге тәртіпті көзқарас өте маңызды. Сонымен қатар ең тиімді технологияларды енгізуді қамтамасыз ету үшін біздің мұнай саласының негізгі ойыншылары технологиялық серіктестіктер мен әлемдегі ең озық технологиялық компаниялармен бірлескен жобаларға ие болуы керек.

Қорытынды

Әлемдік энергетикалық теңгерімдегі мұнай үлесін төмендететін таза энергия көздеріне әлемнің тұрақты ауысуына қарамастан, мұнайға әлемдік сұраныс абсолютті түрде өсе береді деп күтілуде. Өсу шамамен планета халқының өсуіне сәйкес келеді деп күтілуде.

Қазақстан әлемдік мұнай саласындағы жетекші ойыншылардың бірі болып табылады және оның осы қолайлы үрдістен пайда алуға мүмкіндік беретін берік ұстанымдары бар. Алайда, өндірістік қуаттылықтың өсуін қамтамасыз ету үшін салаға айтарлықтай инвестициялар қажет. Қаржылық ресурстары шектеулі бәсекеге қабілетті әлемде мұнай өнеркәсібіне салынған инвестициялардың қайтарымы бәсекеге қабілетті болуы керек, бұл ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарға, ең озық компаниялармен технологиялық серіктестікке және салаға көбірек инвестиция тарту үшін тиісті ынталандыруларсыз мүмкін емес.

«ЭНЕРГИЯ» аналитикалық орталығы

«ЭНЕРГИЯ» аналитикалық орталығы» ЖШС (ENERGY Insight & Analytics) [KAZENERGY қауымдастығы](#) мен [AppStream](#) IT-компаниясының бірлескен кәсіпорны болып табылады. Компания шешім қабылдаушыларға нарықтың жетекші ойыншылары туралы егжей-тегжейлі ақпаратпен неғұрлым маңызды салалық көрсеткіштерді талдауға және болжауға мүмкіндік бере отырып, Қазақстанның мұнай, газ және электр энергетикасы салалары үшін деректердің, аналитикалық ақпараттың және ұсынымдардың басым көзі болуға ұмтылады. Energy Insight & Analytics қызметі дәйекті кезеңдері бар аналитиканың бүкіл циклін қамтиды: сипаттамалық, диагностикалық, болжамдық және ұйғарушы аналитика.

Energy Insight & Analytics-тің негізгі құралы мен өнімі - бұл өзіндік бағдарламалық жасақтамасы - ашық бастапқы бағдарламалық жасақтама ретінде бағдарламалық жасақтама ретінде пайдаланудың нақты жағдайлары үшін деректерді анықтауға, оқшаулауға, пішімдеуге және тиімді ұсынуға арналған [EXia аналитикалық платформасы](#).